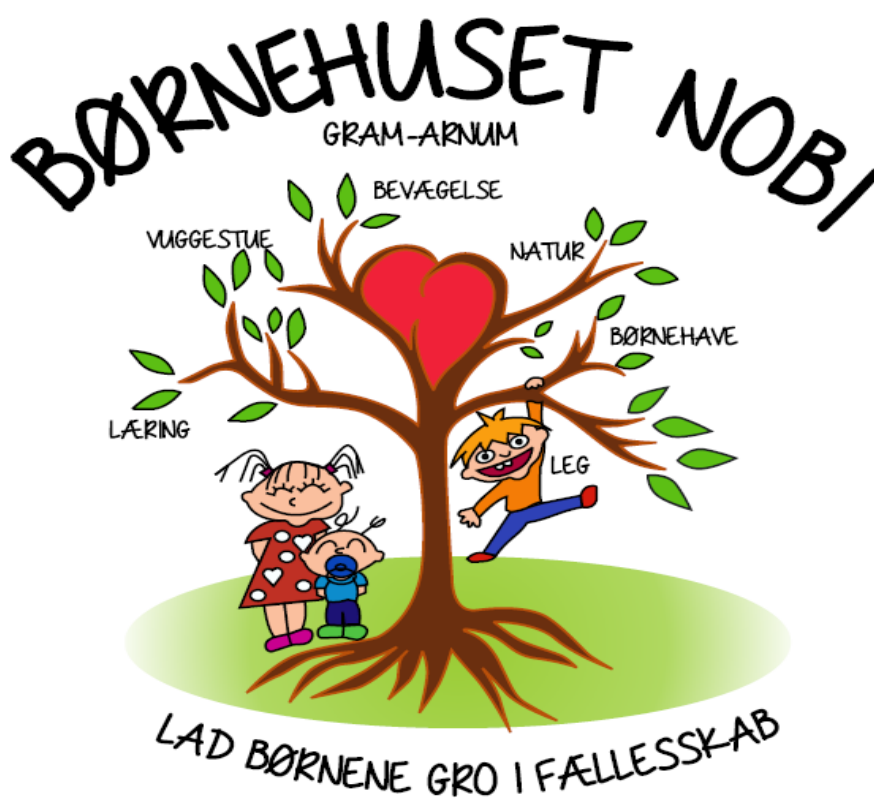

Den styrkede pædagogiske

Læreplan

Børnehuset Nobi

April 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Introduktion.....	2
Hvem er vi.....	4
Pædagogisk grundlag	5
Pædagogisk læringsmiljø	6
Forældresamarbejde	7
Børn i udsatte positioner	7
Sammenhæng til børnehaveklassen	8
Lokalsamfundet.....	8
Fysiske, psykiske og æstetiske miljø	9
Læreplanstemaer	10
Alsidig personlig udvikling.....	10
Social udvikling	11
Kommunikation og sprog.....	12
Krop, sanser og bevægelse.....	14
Natur, udeliv og science.....	15
Kultur, æstetik og fællesskab	16
Evalueringskultur	17

Introduktion.

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse.

Med udgangspunkt i elementerne fra det pædagogiske grundlag, samt i de pædagogiske mål og indholdsbeskrivelser for læreplanstemaerne, er det intentionen, at dagtilbuddets pædagogiske læreplan, skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv.

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

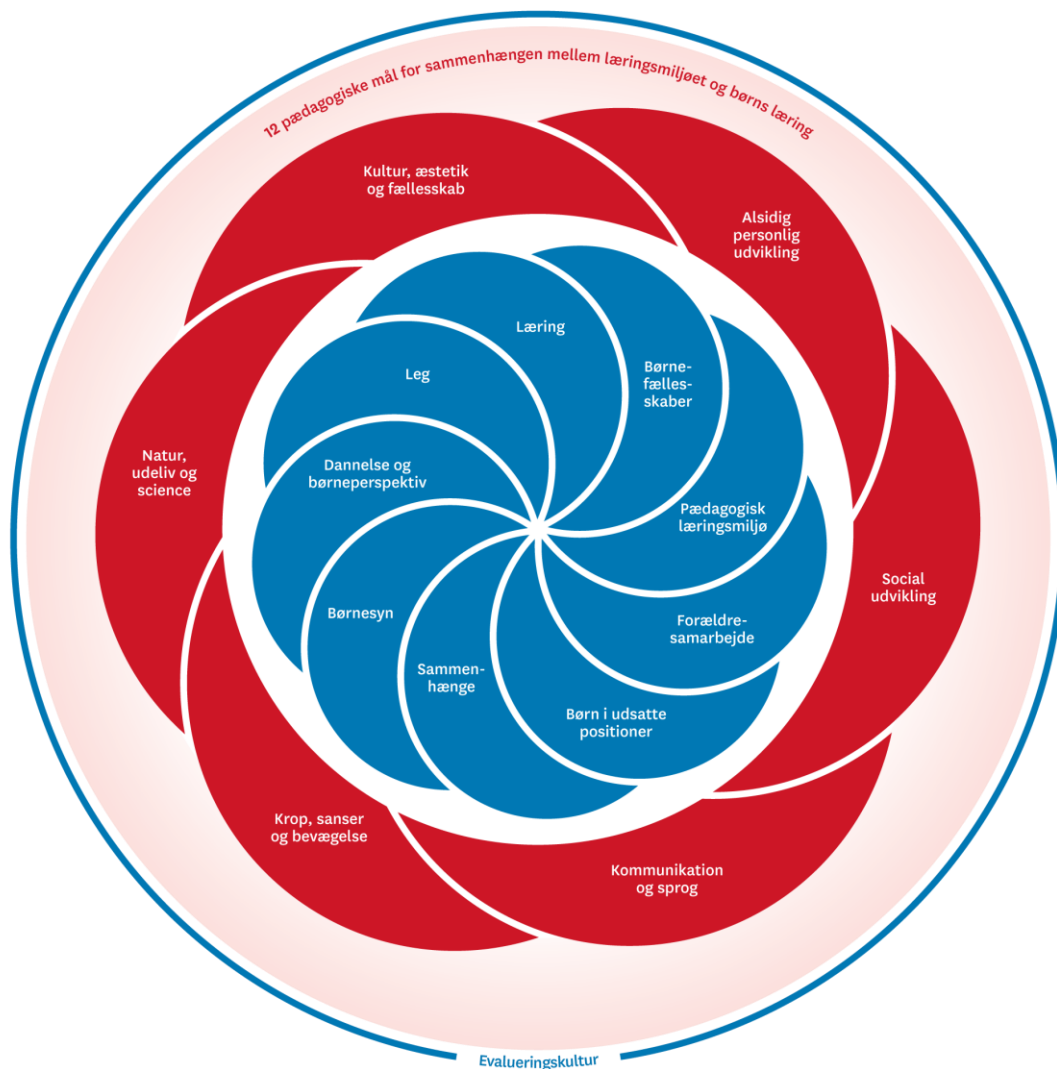
De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.

Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.

Hvem er vi

Børnehuset Nobi er en aldersopdelt natur- og bevægelses institution, fordelt på to matrikler. Den ene matrikel er placeret i en lille landsby Arnum, og den anden matrikel er centralt beliggende i Gram by.

I Nobi Gram er institutionen normeret til 130 børn i alderen 0-6 år og i Arnum er vi normeret til 32 børn; ligeledes i alderen 0-6 år.

Gram

Vi har 8 børnegrupper, fordelt på 2 vuggestuegrupper og 6 børnehavegrupper. Børnegrupperne er aldersopdelte, og de voksne følger børnene fra start i børnehave og frem til skolestart. Huset er indrettet med 3 læringsrum, maler atelier og et meget stort indhegnet udenoms areal.

I huset er der 27 medarbejdere, herunder pædagoger, pædagogiske assistenter, medhjælpere, studerende og vikarer. Der er ansat daglig pædagogisk leder og fællesleder.

Vi lægger stor vægt på oplevelser i naturen og mange motoriske udfordringer. Vi bruger uderummet til pædagogiske aktiviteter. Vi har i udkanten af Slotsparken et ”madpakkehus” til rådighed, hvor der er toilet- og puslefaciliteter til stede.

Vi har adgang til et motorikcenter og hal faciliteter, der er sammenbygget med institutionen, hvilket vi ofte benytter os af.

Biblioteket har vi et tæt samarbejde med og ligeledes med byens plejecentre, hvor vi årligt går Lucia optog og derudover laver fælles arrangementer.

Arnum

Vi har 1 vuggestuegruppe og 1 børnehavegruppe. Vi er 6 medarbejdere, herunder pædagoger, pædagogisk assistent, medhjælpere og studerende. Der er ansat daglig pædagogisk leder og fællesleder.

Vi er en lille natur- og bevægelses institution, hvor alle børn skal føle sig trygge og velkomne – her er masser af plads og hjerterum til alle og højt til loftet både inde og ude.

Vi har en dejlig hal og en stor sportsplads, hvor der er god plads til motorisk udfoldelse. Vi bor i en lille landsby, hvor vi bruger det dejlige nærmiljø og den skønne natur omkring os til ture ud af huset. I forbindelse med området har vi rig mulighed for at lege i skov og ved åen.

Vi bruger den nærliggende park og den store legeplads der ligger i byen. På den måde får børnene naturligt udviklet deres motorik, får brugt deres sanser og lærer om både naturen, miljøet og trafikken.

Pædagogisk grundlag

Vi vil i det følgende beskrive hvorledes de fem elementer (børnesyn, dannelse- og børneperspektiv leg, læring og børnefællesskaber) fra det fælles pædagogiske grundlag kommer til udtryk i Børnehuset Nobi.

Børnehuset Nobi Gram-Arnum har udarbejdet en definition af vores kerneopgave: *”Med fokus på det enkelte barns ressourcer skaber vi gennem trivsel, leg og læring et anerkendende miljø hvor barnet er en del af et forpligtende fællesskab”*.

I Børnehuset Nobi tager vi udgangspunkt i et helhedssyn på det enkelte barn. Barnets udvikling er en helhed, hvor intellektet, følelser, sociale- og kropslige færdigheder skal spille sammen.

Hverdagen bygger på et positivt menneskesyn, hvor børnene bliver mødt med en anerkendende tilgang. Vi arbejder ud fra ICDP-tankegangen, som er en ressourceorienteret tilgang til det enkelte barn.

I Børnehuset Nobi er grundværdierne anerkendelse, nærvær og omsorg. Disse grundværdier er afgørende for at kunne skabe et trygt og legende læringsmiljø for den enkelte barn.

Gennem det forpligtende fællesskab ønsker vi, at bevidstlige gøre børnene for en spirende demokratisk dannelsesproces. Vi ønsker, at danne børnene til at deres adfærd har indflydelse på deres nærmiljø og omgivelserne omkring dem.

Hverdagen og ugen vil blive struktureret ud fra et børneperspektiv, for at skabe en sammenhæng og en rød tråd for det enkelte barn, så det oplever medbestemmelse og demokratiske processer, samt en følelse af tryghed og genkendelighed.

Som beskrevet i vores definition af kerneopgaven, ønsker vi størstedelen af børnenes læring centreret omkring leg. Det pædagogiske personale er bevidste om, at børnenes spontane selvorganiserede leg har stor værdi og skal respekteres. Der er en løbende bevidsthed om fagpersonalets rolle i denne læringsproces. Fagpersonalet er undervist i de forskellige roller, der kan og skal indtages. Dette for at imødekomme ansvaret for løbende at udvikle legefællesskaber blandt

børnene, så alle børn trives i legen, prøver nye roller og kombinationer og har en positiv oplevelse af deltagelse.

Pædagogisk læringsmiljø

I Børnehuset Nobi etablerer vi et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Børnehuset Nobi har forskellige læringsrum til rådighed i huset, som kan kodes og indrettes efter ønskede temaer og emner. Eksempler kunne være, matematisk opmærksomhed, sproglig opmærksomhed eller social udvikling. Ligeledes arbejder vi med at bruge alle hverdagens rutiner til læringsmiljøer. Selvhjælpenhed og hjælpsomhed skal være bærende kræfter i hverdagsrutinerne, således dagtilbuddet skaber en stærk fællesskabsfølelse, blandt børn og voksne.

Det er fagpersonalets ansvar at skabe og udvikle disse læringsmiljøer, således børnenes kompetencer og talenter bliver styrket. Det er afgørende for børnenes udvikling at opleve succes med hverdagsudfordringer og kognitive opgaver. Dette sørger fagpersonalet løbende for, ved at justere læringsmiljøet og forventningerne til det enkelte barn.

Hverdagen i Børnehuset Nobi er overordnet præget af rutiner. Rutiner der tilsammen udgør en tryk hverdag for børnene. Eksempler her på er modtagelse af børn, pusle-/toiletbesøg, samling, leg på stuen, ture ud af huset mm.

Det pædagogiske læringsmiljø afspejles af den aktuelle børnegruppe. Her er det pædagogens opgave at rammesætte forskellige planlagte og spontane aktiviteter, som er med til at skabe trivsel, læring, udvikling og dannelse hos det enkelte barn. Eksempler på vokseninitierede aktiviteter er sprog/rytmikgrupper, biblioteksbesøg, førskolegrupper, teaterforestillinger mm.

Samtidig er det også vigtigt, at skabe et inspirerende læringsmiljø i forhold til den børneinitierede leg, hvor børnenes nysgerrighed, fordybelse, bevægelse, fantasi og kreativitet kommer til udtryk. Dette sker bl.a. ved opdeling af børn i mindre grupper, brug af institutionens forskellige fysiske rum og det omkring liggende nærmiljø.

Inddragelse af børnenes perspektiv samt deltagelse i børnefællesskabet er endnu et vigtigt punkt i det pædagogisk læringsmiljø. Børnene er ofte eksperter indenfor daginstitutionens område og er med til at gøre de voksne klogere. Vi følger barnets spor, lytter og spørge ind til barnets oplevelser og erfaringer.

Forældresamarbejde

Børnehuset Nobi vægter et tæt forældresamarbejde. Vores mål for samarbejdet er, at forældre føler sig informeret, trygge og velkomne i huset og at der er et gensidigt og tillidsfuldt samarbejde mellem forældre og personale, om barnets udvikling og trivsel.

“Forældresamarbejdet er et gensidigt forpligtende samarbejde, med udgangspunkt i barnets udvikling og trivsel”.

I Børnehuset Nobi ønsker vi at skabe den røde tråd/sammenhæng mellem hjem og daginstitution. Vi har fokus på at skabe en tillidsfuld relation, hvor grundlaget er til stede for at snakke om det der går godt, men også det der kan være udfordrende og svært.

Vi prioriterer den daglige dialog, hvor vi kan fortælle om barnets dag og trivsel. Vi spørger ind til og interessere os for barnets tid hjemme og forældrenes erfaringer, viden og oplevelser om barnet.

Vi informerer og giver forældrene indblik i, hvad børnegruppen er optaget af og hvilke pædagogiske temaer og aktiviteter vi arbejder med. Vi synliggør vores arbejde via tavlen ved stuen, billeder og tekst på Aula. Hermed giver vi forældrene mulighed for at spørge ind og stille spørgsmål. Vi interessere os for og tager udgangspunkt i den enkeltes families situation, kultur og behov.

Vi afholder forældremøde en gang årligt, hvor der også er valg til forældrebestyrelsen.

Forældre tilbydes derudover forældresamtale 3-6 måneder efter opstart i Børnehuset Nobi og der afholdes forældresamtaler inden overgang til skole.

Forældre har altid mulighed for at bede om en samtale hvis der er behov for det.

Forældre har også mulighed for at kontakte forældrebestyrelsen. Bestyrelsen består af 9 forældre repræsentanter og 2 personale repræsentanter samt en leder. Alle forældre har mulighed for at bringe emner til bordet.

Børn i udsatte positioner

Personalet arbejder ud fra en anerkendende- og ressource orienteret tilgang til det enkelte barn i en udsat position.

Vi arbejder med udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer, hvor fagpersonalet guider og støtter barnet i hverdagen.

Vi er opmærksomme på, at børn i udsatte positioner har ekstra brug for tryghed, nærvær, omsorg og trygge rammer, samt genkendelighed og forudsigelighed.

Barnet skal opleve at være en del af fællesskabet, og have mulighed for at bidrage med de kompetencer og ressourcer han/hun har.

Fagpersonalet vil gennem planlægning og struktur tilgodese det enkelte barns behov i forhold til sammensætning af aktiviteter. Vi indretter læringsmiljøer der giver plads og rum til det enkelte barn.

Når vi oplever at et barn har udfordringer, går vi i dialog med forældrene for i fællesskab at skabe de bedste betingelser for barnets fortsatte udvikling.

Børnehuset Nobi har samarbejde med kommunes rådgivningsteam, som består af, fysioterapeut, tale/høre konsulent, pædagogisk konsulent og psykologisk konsulent.

Sammenhæng til børnehaveklassen

I løbet af foråret inden skolestart besøger børnene skolen, og 0. klasse besøger børnehaven på forskellig vis.

Vi besøger SFO`en, typisk om formiddagen hvor den er ledig. Derudover besøger vi SFO`en hvor den er åben, så børnene møder det pædagogiske personale og de andre børn som har deres daglige gang i SFO`en, således de får en fornemmelse af rutiner og regler for børnenes færden i SFO`en.

Vi besøger skolens bibliotek, laver højtlesning og låner bøger.

0. klasse leger på børnehavens legeplads sammen med de kommende skolebørn fra børnehaven.

Vi har besøgsdage i 0. klasse, hvor børnene dels får et indtryk af hvordan der undervises og de leger, inde og ude, og spiser deres medbragte madpakker sammen med 0.klasse børnene.

Børnehaveklassens leder besøger Børnehuset Nobi en formiddag hvor hun hilser på forældre om morgenen, mærker gruppedynamikken og ser hvordan børnene agerer i de læringsmiljøer og rutiner som er en del af børnenes hverdag. Her har børnene også mulighed for at spørge børnehaveklassens leder om hvordan det er at gå i skole.

Lokalsamfundet

Vores to matrikler ligger i to mindre byer, og der er et naturligt tæt samarbejde med lokalsamfundet.

Vi bruger vores lokale motorik- og fritidscentre flere gange om ugen, ligeledes har vi et stærkt og tæt samarbejde med det lokale bibliotek.

I Gram har Børnehuset Nobi, et godt samarbejde med de to plejecentrene. Vi har årlige arrangementer i form af Lucia optog og besøg på plejecentrene.

Vi besøger kirken og Gram Slot ved højtider, det både med Børnehuset Nobi Gram – Arnum.

I Arnum har vi et unikt samarbejde med Ledon (dansk legetøjsproducent), og desuden et tæt samarbejde med den lokale købmand. Børnene hjælper med uddeling af den lokale Arnum post, samt der på begge matrikler er et godt samarbejde med det lokale foreningsliv.

Fysiske, psykiske og æstetiske miljø

Det fysiske børnemiljø

Vi har i fokus på, at børnene er/bliver mere selvhjulpne. Vi gør børnene mere aktive i deres dagligdag ved at de er deltagende/ medbestemmende/ medaktører. Vi har fokus på bevægelse hvor børnene inddrages til fysisk udfoldelse, både ude og inde. Derudover inddrager vi i vores hverdag naturen i rigtig mange aktiviteter.

Det psykiske børnemiljø.

Det er vigtigt at det enkelte barn skal have mulighed for at være en del og føle sig som en del af fællesskabet. Det er vigtigt at hvert enkelt barn føler sig set og hørt, samt at forældre også føler sig modtaget, set og hørt hver dag. Alle børn skal modtages med en anerkendende, positiv og ligeværdig tilgang.

I Børnehuset Nobi bestræber vi os på, at skabe overskuelighed for børnene i de forskellige overgange i løbet af dagen, i alle rutinesituationer samt tur-situationer. Det er vigtigt for os, at børnene er med til at skabe læringsmiljøerne i huset og på legepladsen. Vi ser børnenes forskelligheder og ressourcer og i det, at det er aldersintegrerede stuer, lægger vi vægt på/har fokus på at styrke det sociale/venskaber, skabe relationer, sammenhold, fællesskab og forebygge mobning.

Det æstetiske børnemiljø.

Vores hus er stort, åbent og med store lyse lokaler så der er muligheder for at udstille og sætte farver på uden det bliver for prangende. Vi tilstræber og har fokus på at vores faciliteter er i orden, og bliver løbende vedligeholdt. Både inde som ude. Vi indretter rum og legezoner og der er mulighed for at ændre efter børnenes behov.

Læreplanstemaer

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer. De seks læreplanstemaer har til hensigt at sikre en bred læringsforståelse og fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling. Der er fastsat en indholdsbeskrivelse for hvert læreplanstema, som beskriver de overordnede elementer, som ligger i det enkelte læreplanstema. Herudover er der fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes inden for rammerne af indholdsbeskrivelserne og de pædagogiske mål. (Dagtilbudslovens § 8, stk. 2 og 4).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

De pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer*

til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I dagligdagen hjælper vi og støtter barnet i at få sat ord på egne handlinger, følelser, behov og ønsker. Dette kommer eks. til udtryk under samling, hvor barnet får mulighed for at øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til andre samt træffe valg f.eks. ved at bestemme hvilken sang der skal synges. Dette medvirker til, at barnet opnår følelsen af at blive set, hørt og respekteret, indgå i en demokratisk proces, samt mærke sig selv som individ og del af et større fællesskab.

I løbet af dagen, vil børnene møde udfordringer så som at vente på tur, være selvhjulpne med tøj, konflikter og lignende. De voksne motiverer, guider og støtter barnet, så vi på en anerkendende måde viser at vi har troen på at barnet kan mestre det. Med den voksnes positive forventning og tro på barnets evner og kunnen, oplever barnet stolthed og succes ved selv at kunne klare udfordringen. Vi er i dialog med forældre om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling i hverdagen og bringer de øvrige læreplaner i spil i læringsmiljøet for at understøtte hele barnet i dagtilbud såvel som i hjemmet.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet *Social udvikling* skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

De pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.*

I Børnehuset Nobi er vi opmærksomme på og optaget af, at støtte og udvikle barnets sociale udvikling. At have en god ven og være en del af et fællesskab medvirker til at skabe trivsel for barnet.

I dagligdagen hjælper, guider og støtter vi barnet i at udvikle positive strategier til både at indgå i socialt samspil samt konflikthåndtering. Vi støtter barnet i at udtrykke sig verbalt og nonverbalt samt til at kunne sige fra, når egne grænser overtrædes.

I dagligdagen snakker vi med børnene om forskelligheder; herunder at vi tænker og handler forskelligt. Vi har både fokus de sociale fællesskaber i voksenstyrede aktiviteter i større og mindre grupper samt i den frie leg. De voksne agerer som rollemodel i det pædagogiske læringsmiljø, hvor børnene kan spejle sig i det de ser og ser i dagligdagen. Herigennem viser vi børnene at have tolerance og forståelse over for hinanden. Vi italesætter overfor børnene, hvad andre børn har som styrke og anvender disse ressourcer ind i den demokratiske dannelse. F.eks. ved at italesætte barnets hjælpsomhed, når det venter på tur, siger goddag/farvel etc.

Som et pædagogisk redskab anvender vi ”fri for mobberi”.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

De pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.*

Kommunikation og sprog er grundlæggende for at kunne indgå i fællesskaber med andre, derfor arbejdes der med læreplanstemaet hele dagen i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi skaber og anvender læringsmiljøer i det daglige, hvor vi er bevidste om og understøtter den sproglige udvikling ved naturligt at sætte ord på handlinger, objekter og følelser. Gennem leg har vi opmærksomheden rettet på at styrke barnets sproglig nysgerrighed.

Den sproglige nysgerrighed gribes og udvikles af fagpersonalet gennem dagligdagen, både ved børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter.

Vi skaber også voksenstyrede sproglige læringsmiljøer, hvor vi understøtter det enkelte barns behov for sproglig udvikling. Disse læringsmiljøer er afstemt på individuel basis og har til formål at styrke enkelte udvalgte sproglige områder hos det enkelte barn.

Vi er som voksne rollemodeller, og er tydelig i vores kommunikation både verbalt og nonverbalt. I kommunikationen prioriteres det at børn og voksne kan have øjenkontakt og se hinandens mimik, idet det fremmer mulighed for dialog. Barnet får tid til at svare og opmuntres til turtagning i dialogen ved at den voksne bygger ovenpå og udvider barnets kommunikation.

I dagligdagen er vi opmærksomme på at tilrettelægge aktiviteter, der understøtter barnet i at være aktivt deltagende og gøre sig egne erfaringer i at bruge sine sproglige kompetencer. Her er det en forudsætning at barnet øver sig i at lytte og bruge egen stemme. Eksempler på aktiviteter er: sang, sanglege, rim og remser, dialogisk læsning. Vi som voksne sætter ord på hvad vi gør, og vores tanker og oplevelser, således barnet ser det som en naturlig del af hverdagen, og ligeledes opfordres de til at gøre det samme. I denne proces støtter og guider vi det enkelte barn.

I Børnehuset Nobi arbejder vi i småbørnsgruppen med Sprograppen og der udarbejdes sprogvurderinger (Hjernen og Hjertet), når barnet er 3 år og ved overgang til skole. Vurderingerne laves i samarbejde med forældrene, og skal ses som et understøttende redskab til at hjælpe barnet i forhold til den sproglige udvikling.

Forældrene bliver involveret i barnets sproglige læring gennem daglig dialog, forældresamtaler, nyhedsbreve, hverdags opslag og konkrete opgaver. I samarbejdet giver vi råd og vejledning til forældre i hvordan der kan arbejdes med sprog i hjemmet. For børn i udsatte positioner iværksættes særlige tiltag i samarbejde med forældre og evt. tale/hørekonsulent.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Børnene skal inviteres til at få mange forskellige kropslige erfaringer i et læringsmiljø, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber, og hvor det pædagogiske personale motiverer børnene til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ”*Krop, sanser og bevægelse*” skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

De pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.*

Barnets kropslige læring foregår gennem leg og brug af kroppen. Krop, sanser og bevægelse tænkes derfor ind i alle de aktiviteter og temaer vi tilbyder børnene at deltage i. Vores læringsmiljøer, både ude og inde, giver barnet mulighed for at styrke og udfordre kroppen.

Uderummet, dette være sig både vores legeplads og nærmiljøet, giver barnet mulighed for at sanse og bevæge sig. Ved brug af legeplads og naturen omkring os skabes der varierede bevægelsesmuligheder. Desuden er der i det frie rum rig mulighed for at alle børn kan bruge og få udfordret deres kroppe.

I dagligdagen er vi opmærksomme på, at vores læringsrum og regler ikke sætter begrænsninger for barnet. Vi har fokus på at barnet bruger og udforsker sin krop. Der tages selvfølgelig højde for sikkerheden. Barnet skal have mulighed for f.eks. selv at kravle op på en stol, selv tage tøj på etc.

De voksne er rollemodeller og deltager aktivt i bevægelseslege. Motorikcentret og hallerne bruger vi på ugentligt basis.

Når aktiviteter planlægges er der fokus på motorik og sanser og vi bruger forskellige inspirationsmaterialer såsom ”Rend og hop” og ”Hoppeline”. Vi er i dialog med forældrene om deres barns motoriske udvikling og giver vejledning i hvordan de kan understøtte denne.

I Børnehuset Nobi har vi personale der er uddannet motorikvejledere. Personalet har mulighed for at sparre og få råd og vejledning fra vejlederne, hvis de har spørgsmål til barnets motoriske udvikling. Derudover har vi også et tæt samarbejde med kommunens fysioterapeut.

I år 2021 har vi indledt et samarbejde med Mads Brodersen fra Vends motorik- og naturskole.

Natur, udeliv og science

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske personale skal opmuntre børnene til at foretage egne undersøgelser samt støtte og guide dem i at turde øve sig igen og igen for derved at opbygge en grundlæggende tillid til egne ideer og evner.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet *Natur, udeliv og science* skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

De pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*

At være i naturen skaber og udvikler det enkelte barn. Vi bruger uderummet aktivt, hvor vi i løbet af ugen går i skoven, hvor der er planlagte og spontane aktiviteter. Vi ser naturen som et fantasisted, hvor man kan bruge sin krop. Der skal være plads til både den risiko orienterede og den sansemotoriske oplevelse. Vi følger børnenes spor, og understøtter deres naturlige nysgerrighed i naturen.

I Børnehuset Nobi har vi på begge matrikler en stor legeplads, hvor der til dels er voksenstyret aktiviteter, samt børnene har mulighed for fri leg hvor de kan udfordres motorisk eks. klatre, cykle, løbe , gyngende osv. På legepladsen giver vi i perioder børnene mulighed for at lege uforstyrret af de voksne uden voksenopsyn. Vi voksne er stadig til stede på legepladsen, og er tilgængelige hvis de har brug for hjælp.

Derudover benytter vi os af motorikcenteret, hallen, multibanen og cykelbanen.

Vi går ugentlig i skoven , hvor børnene kan skærpe deres nysgerrighed og fordybe sig i selvvalgte aktiviteter. Vi undersøger og fordyber os sammen i indfundne materialer, hvor vi sætter ord på, og hvor vi følger barnets spor. Børnene anvender forskellige former for teknologi i læringsituationerne.

I Børnehuset Nobi er vi optaget af science, hvor der eksperimenteres og finder undring sted, både på barnets egne præmisser og initiativer, og hvor det pædagogiske personale opstiller forsøg, som skal pirre barnets nysgerrighed. Vi har indrettet et sciencerum hvor der er plads, mulighed og materialer for at eksperimenteres.

Børnehuset Nobi har været certificeret Grønne spirer institution siden 2012. Vi har løbende folk på kurser, og benytter materialerne til aktiviteter i uderummet. <https://groennespirer.dk/>

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Det pædagogiske personale skal derfor skabe et læringsmiljø, der formidler glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis. Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet *Kultur, æstetik og fællesskab* skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

De pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.*

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.*

Vi vægter fællesskabet og samværet højt og vi øver os i at være sammen i både små og store fællesskaber. Demokratiet er i fokus og børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur. Det er vigtigt at barnet får positive erfaringer med at være en del af et forpligtende fællesskab. Børnene skal have en begyndende fornemmelse af, måden vi tænker demokrati på i Danmark, og at det indebærer kompromis løsninger, hvor ikke alle får opfyldt egne ønsker og behov.

Vi har børn der kommer fra forskellige kulturer, hvilket giver anledning til dialog, og børn får en forståelse for at vi alle er forskellige.

Vi har fokus på børnesyn, dannelse og børneperspektivet gennem lege- og læringsaktiviteter, der styrker barnets eget udtryk og udfoldelses- og deltagelsesmuligheder på egne præmisser. Vi understøtter børnenes forståelse af fællesskabet ved at arbejde i små og store grupper, hvor fokus på forskelligheder og samarbejde er nøgleord.

Evalueringskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

